

2021-04-14

Motion till landsmötet för Same Ätnam

Stöduttalande för återbördande av samiska offergåvor från Unna Saiva

Bakgrund

Den 9 augusti 1915 satte arkeologen Gustaf Hallström det första spadtaget i den samiska offerplatsen Unna Saiva, som ligger i Gällivare kommun. Offerplatsen hade använts från 500-talet och åtminstone fram till 1600-talet, enligt dateringar av de ben, horn och över 600 metallföremål som fördes till Historiska museet i Stockholm. Men det finns berättelser, nedskrivna på lulesamiska så sent som 1912, som berättar om hur samer kom till platsen med offergåvor.

Enligt FN:s urfolksdeklaration, artikel 12, specificeras att urfolk har rätt till användning av och makt över sina ceremoniella föremål, och att stater ska eftersträva att ge tillgång till och/eller repatriera ceremoniella föremål och mänskliga kvarlevor genom rättvisa, transparenta och effektiva tillvägagångssätt, utvecklade i samarbete med berörda urfolk.

Sedan 2020 har ett 30-tal samer från byarna i närheten av offerplatsen drivit frågan om att offergåvorna ska återbördas till Sápmi, allra helst till Gällivare museum eftersom offerplatsen ligger inom kommunen. Även fjäll- och samemuseet Ájtte har diskuterats som en tänkbar förvaltare av offergåvorna. Gällivare kommun har den 8 februari 2021 fattat beslut om att utreda möjligheten att ta emot och visa offergåvorna.

Vi föreslår att Same Ätnams landsmöte uttalar sitt stöd för ett återbördande av offergåvorna från Unna Saiva från Historiska museet i Stockholm till ett museum i norra Sápmi. Vi ska visa att det finns ett stöd i det samiska samhället för ett återbördande av samiska ceremoniella föremål.

Förslag till beslut

Same Ätnam uttalar sitt stöd för att offergåvorna från den samiska offerplatsen Unna Saiva i Gällivare kommun ska återlämnas till det samiska folket och förvaltas genom avtal med Sametinget på ett museum i norra Sápmi. Offergåvor har förts bort mot samernas vilja av statligt avlönade tjänstemän. Därför är det statens ansvar att finansiera återbördandet och möjliggöra att föremålen kan visas för en bred allmänhet på ett museum i norra Sápmi.

Kerstin Andersson och Mikael Jakobsson